
Week van het Nederlands 2025

Frans-Vlaanderen in woord en beeld

Euvo Frans-Vlaanderen
contact@euvo.eu

Andries Stevenkring
andries.steven.kring@gmail.com

Michiel de Swaenkring
mj.lieven@wanadoo.fr

Project in het kader van de Week van het Nederlands 2025:

De leden van de Andries Stevenkring, van EUVO en van de Michiel de Swaenkring en de lezers van hun nieuwsbrieven werden uitgenodigd om een foto op te sturen die betrekking heeft op Frans-Vlaanderen en er een persoonlijke tekst bij te voegen van minstens vier regels en maximum een halve bladzijde.

Organisatie: Karel Appelmans en Gilbert Allemeesch

Opmaak: Gilbert Allemeesch

De inzendingen werden alfabetisch gerangschikt op de titel van de tekst.

Week van het Nederlands 2025 Frans-Vlaanderen in woord en beeld

Inhoud		
Titel van de bijdrage	Auteur	pagina
Aanklacht	Karel Appelmans	5
Chez Jocelyne	Edward Verhaeghe	7
De feestelijke stilte van het Frans-Vlaamse landschap	Katia Thienpondt	9
De obelisk	Godelieve Melis	15
De stille dood	Godelieve Melis	17
De vallei van de A	Marc Decorte	19
Ekelsbeke	Godelieve Melis	21
Het heilig vuur	Mark Ingelaere	23
Hoogzomer in Frans-Vlaanderen	Godelieve Melis	25
Hop en bier	Pierre Becart	27
Infoborden	Gilbert Allemeesch	29
Nederlands leren	Guy Van Rysseghem	31
Prunella modularis	Philippe Caeyseele	33
Regenboog	Philippe Sottiez	35
Ringsloot	Karel Appelmans	37
Spaans Vlaanderen	Didier Wagnon	39
Waten in wintertijd	Godelieve Melis	41

4

Aanklacht

Cultuur en Erfgoed schijnen de laatste tijd zwaar beladen woorden te zijn.

Begin 2023 contacteerde EUVO in De Panne de ambtenaar verantwoordelijk voor Erfgoed.

Niemand, maar ook niemand weet wie die borden plaatste, we kregen de belofte dat de gemeentediensten van De Panne de borden zouden opknappen.

Nu, eind 2025, besloot EUVO de borden gratis te vervangen met de financiële inbreng van Informativa vzw. We beginnen met 12 borden in De Panne die worden geplaatst in de Lente 2026.

5

Zoals u kan zien op de foto's zijn sommige borden gedeeltelijk verdwenen, vele andere vertonen tekenen van verrotting.

Karel Appelmans

6

W. Sohier (Portretten uit het Noorden)

Chez Jocelyne

Bij Jocelyne in Brayduinen
wordt gewacht op een boot
die nooit meer komt

Maar de bemanning staat klaar,
bemanning is klaar

Tien stoelen in Brayduinen
vandaag wordt er gemonsterd
netjes op een rij

Laat de menigte maar komen, de
bemanning is klaar

Edward Verhaeghe

7

De feestelijke stilte van het Frans - Vlaamse landschap

[deel 1 van drieluik]

Het Frans–Vlaamse landschap schreeuwt niet tot mij, het speelde geen Barok met hoge pieken en dalen, maar het kabbelende beekje geeft me een vertrouwde stilte. De zacht glooiende heuvels plaatsen zich niet bruusk in een rij: ze blijven rond dezelfde toon hangen. Een heuvel neemt langzaam vorm aan, een tweede in een lichtjes verschillende vorm komt zachtjes tussenbeide, een derde, een klein subtiel landschapselement legt een accent in een gedempte toon. En de mist componeert een meerstemmige sluier, die het onnoembare verhuult.

Het is niet het landschap waar ik geboren ben. Maar het geeft me wel de herkenning, warmte en geborgenheid van het soort landschap waar ik me als kind het gelukkigst vond. In ons buitenverblijf, ergens in een klein dorpje in Oost-Vlaanderen.

De feestelijke stilte van het Frans - Vlaamse landschap

[deel 2 van drieluik]

De kunstenaar, of hij toen leefde of nu: hij is al in zijn wezen heel gevoelig. De kalmerende aanwezigheid neemt hem mee in een weids spel waar elk element ver van elkaar staat. Ook ik moet de tijd nemen om onderweg te zijn. In het busje dat me komt ophalen tuur ik ondertussen door het venster: de weidsheid doet je ademen en vult je hele wezen. En wanneer ik na mijn werkdag in de academie dezelfde weg terug neem weet ik wanneer ik thuis ben: als de fonkelende kleine oogjes in de kerktoeren van Hondschote me verwelkomen. Keer op keer, een mens heeft baat bij steeds dezelfde zacht repetitieve, bijna rituele handelingen. En dat kan maar als je vertraagt. Als je wel eventjes moet wachten. Als je toelaat de tijd stil te laten staan. De sporen van het verleden in dit landschap laat "zijn". De mens die vertraagt kan door de rust juist een betere interactie krijgen met de wereld om zich heen. Je kan alles beter in je opnemen, en de registers van je zintuigen vertalen de indrukken in klank of beeld. Dit zachte landschap kan veel emotie oproepen, soms ook - bij wie daar gevoelig voor is - een zekere melancholie voor wat was, een zich klein voelen wanneer landschapselementen onder water lopen, zich ijzig verbonden voelen met de wind die door alles heen zingt.

De feestelijke stilte van het Frans - Vlaamse landschap

[deel 3 van drieluik]

Als de tijd in het nu moment komt: ontstaat er een poëtische contemplatie, je wordt gedwongen om stil te staan, om een poort te openen naar je innerlijke wereld. Een laag achter de zichtbare werkelijkheid te verbeelden. De kunstenaars die ons hier voorgingen zijn tijdloos en universeel. Ze leven in collega kunstenaars die in dit landschap kleine pelgrimstochten maken, meer dan ooit in een maatschappij van polariteit hier dezelfde rust van toen komen zoeken. Of als ze er geboren zijn, naar terug keren. Het landschap fluistert, ja het vertelt ons weleens over onszelf, we kunnen onze ziel gespiegeld zien in elke subtiele schakering, en we verbinden ons. We verbinden ons met de aarde, met de lucht en het water. We ademen in en uit, en we voelen, en we koesteren wat vaak zeldzaam geworden is. We prijzen ons gelukkig met deze echte ervaringen.

Katia Thienpondt

Foto Edgard Stubbe

De obelisk

Tussen Zuytpeene en Noordpeene gesitueerd
't Harte van Frans-Vlaanderen naar men beweert

Staat de Obelisk op een verbrokkelde steen
Vergeef mij indien ik nu onmachtig ween

Annexé à la France staat erin gegraveerd
Maar hebben we daarvan op school geleerd?

Wat verkleurde bloemen liggen onderaan
Wie is het die de boodschap heeft verstaan?

Godelieve Melis

WEEKLAGT
DER
VLAEMSCHE MAEGD,
OVER HET VERBASTEREN VAN HAERE
T A E L:

Met aentooning van diens Opkomst, Rykdom en Luyster.

16 **F** Landrina (a) zucht en klaegt met 't hert vol druk bevangen;
De traenen rollen langs haer bleekbestorven wangén;
Haer hert geeft snik op snik: 't schynt of haer ziele seheyd,
Om dat haer trouwen (b) *Leeuw* als moedeloos misleyd
Voor haere Voeten ligt: die plagt de Locht te vullen
Door 't yffelyk geluyd van zyn vervaerlyk brullen,
Dat g'heel *Europa* schier by tyden heeft gedreunt.
Die om de *Roomsche* Maegd niet zeer en was † *beskreunt* /
Dewyl hy menigmael zyn moedigheyd ded' proeven;
Diens Vorsten, die met kracht, hem zochten te bedroeven:
Dir tuygt ons (c) *Scipio*, (d) *Pralmeus*, (e) *Sofenis*,
(f) *Carbo*, en (g) *Cassius*, en (h) *Cæsars* tuygenis
Met eygen hand gedaen, wyft aen de moedigheden
Der (i) *Veldgen* en wat hy van hun al heeft geleden?
En hoe zy met hun bloed en nyterlyke kracht
beschermden * *LAND*, en *EER*, en *VRYDOM* hoog geacht
by hun ten allen tyd. Met hoe veel *Roomsche* § *hoppén*
bezaeyden zy den weg, waer langs zy d'ooge toppen
Van d'eerenberg met moet opklaverden, doen zy
Door hun (k) *Aenleyders*, die verwaende heerschappye
van *Roemen* * *hienhten* schier, als zy die Stad † *besrelygden*
synae ten ondergang; en of zy dies haer belgden,
Moest plooyen zoo, dat by door grooten hoop (l) van geld
Den vrede kocht. Dien Staet die voormaels zyn geweld
en weerdgevreese macht, de * *Tigenvoetslingen*
had doen gevoelen; jae de weerd konde bedwyngen,
Boog voor de *Veldgen* en haer Medebroeders neer,
Voorts hoe in laeter tyd dees Volk'ren menig keer
hun naem vereeuwigen door een manhaftig stryden,
beschryft ons *Vaernewyck* in het vervolg der tyden

(a) Het oprecht Néderlandsch gemoed. (b) Den Néderlander. [c] Schriek in lib. 2. p. 59. d] Ibid. p. 60. [e] p. 61. [f] & (g) Ibid. l. 3. p. 80. (h) In syne Comment. Schriek in l. 4. p. 126. 34. &c. (i) Naem der Inwoonders d'eer Landen, om datte schier altyd te velde waeren; doch erandert door de Romeynen in Belgen. Ziet Orig. rerumq. Celt. & Belg. l. 4. p. 118. (k) Ibid. 47. p. 420. & l. 2. p. 48. (l) Ibid. l. 2. p. 51. & lib. 17. p. 422. (m) Saxons, Tuyfcher, elten, Kimmeren. * verlegden. § hoofden. † vernietigden. * Antipodes, die met ons op 't gedeelte van d'aerde woenen.

De stille dood

In Frans-Vlaanderen is een taal aan het sterven
Een zachte, stille, zoete dood
In Vlaanderen zal men er geen brood voor derven
Blijft men voor dat sterven doof.

Een rijke taal gaat hier nu verloren
Ooit door rederijkers hoog verkoren
O zoete, zinderende, aard verbonden woorden
Uit liefelijke, eeuwig verloren oorden

Vaarwel, prachtige volkse taal
Erfgoed van ons allemaal
Bidt hier nu met gesmoorde stem
Voor de Frans-Vlaamse ziel een requiem.

Godelieve Melis

De vallei van de A

Van Grevelingens vesting
over Joris' toren in de polder
naar Broekburg en Caro,
bewonder ik de Watenberg,
waar onze Diederik rusten wou.
Verder door naar St-Omaars,
waar weer een witte toren blinkt,
tast d'A hier heel sereen
haar eeuwenoude grenzen af.

Marc Decorte

Ekelsbeke

't Is toch niet waar dat 't weerom winter wordt?
De nachten lang, de dagen zo akelig kort
Dat dit groene land alweer stervend verdort
Het houtvuur branden gaat en de kachel snort

In het bos van Ekelsbeke worden de bladeren bruin
Geel en goud in de takken en hoog in de kruin
Wèg de blakende zon op het open plein
In de gracht tel ik de eendjes die er nog zijn
Glijdend over de walgracht van het kasteel
Dol tollen de bladeren over 't geheel

Tussen de oude gevels sluipt loens de herfst
Tot de winter in alle hevigheid open berst
De zomerse kleuren zijn gestold en verstild
Kreunend het land, eens zo warm en zo mild

't Is toch niet waar dat 't weerom winter wordt?
De nachten lang, de dagen zo akelig kort
Moeder, vul lekker de borden met gort en met brij
Opdat deze winter ons allen kort en genadig zij.

Godelieve Melis

HET HEILIG VUUR...van drie West-Vlamingen

is een vuur dat niet uitdooft, maar van gloed verandert. 'Het heilig vuur' van Gezelle brandde eerst in zijn poëzie, laaide verder in De Bo's geestdrift en bleef gloeien in Moeyaerts stille toewijding.

Gezelle had een diep geloof in de heiligheid van de moedertaal; hij beschouwde zijn moedertaal, het West-Vlaams als een zuivere drager van Gods woord.

De Bo was ook priester, letterkundige en één van de belangrijkste Gezellianen — geestelijke en culturele erfgenaam van Gezelle.

Z.E.H. Cyriel Moeyaert was de laatste fakkeldrager, leraar-priester en dialectoloog met een bijzondere interesse voor het 'Vlaemsch van Vrankryk'. Hij bleef ook zijn ganse leven strijden voor de zuiverheid van het Nederlands in Vlaanderen.

Samen hebben ze getoond hoe geloof, taal en cultuur elkaar kunnen versterken en een blijvende invloed kunnen hebben op de Vlaamse identiteit.

Mark Ingelaere

Hoogzomer in Frans-Vlaanderen

Zie de runenmerktekens op de oude muren
 Luister, de bronzen dorpsklok slaat klare uren
 Hoor de leeuwerik jubelen in de azuren lucht
 En voel 't windeke, licht als een kinderzucht

Gildige boerinnen in eenvoudige dracht
 Drijven de koeien op in dagelijkse jacht
 En de boer, eeuwig verbonden met het land
 Zwoegt voor 't bekruste brood op de plank

Stokrozen bloeien in langdurige pracht
 Lisdodden verstuiven pluizend in de gracht
 In Frans-Vlaanderen is het nu hoogzomer
 Kom hierheen, wandelaar, schrijver, dromer

Nimmer ofte nooit zal het je berouwen
 Dat bezoek aan deze Godverkoren gouwen
 Hoe machtig eenvoudig het leven hier kan zijn
 Ver van steeds klatergoud en van valse schijn

In het oeroude Waten, hoog boven de Aa gelegen
 Staat een ruïne, in puin van de Fransen gekregen
 En de schitterende molen die er pal tegenover lag
 Zwaait zijn zeggen, voor Gudrun en voor Rodenbach

Komt hierheen, je weet niet wat je ziet
 Al huist hier, blijvend, een oud verdriet
 Ook al is het stralend nu hoogzomer
 Wandelaar, schilder, dichter, dromer

Vergeet ons niet.....

Godelieve Melis

Hop en bier

Als Frans-Vlaming ben ik uiteraard een bierdrinker – met mate.

Mijn oude vriend Marc heeft in de jaren zeventig, in het kader van zijn studie aardrijkskunde in Rijsel, een proefschrift gemaakt over de hopteelt in Frans-Vlaanderen... of liever over de teleurgang van de hopteelt: toen importeerden de brouwerijen van de streek hoofdzakelijk hop uit Beieren en TsjechoSlowakije voor hun productie.

Dat is met de bloei van de talrijke ambachtelijke brouwerijen veranderd: de landbouwers Becke in Belle bijvoorbeeld gebruiken hun eigen hop voor het brouwen van hun *Hommelpap*. Ik vind dat een mooi Vlaams woord en ik betreur dat het in het Nederlands niet bestaat.

Ik herinner me mijn tantes, die van een “ranke hommel” spraken. Hoppevelden blijven dus een bestanddeel van onze Vlaamse landschappen.

Hierbij een foto van het hoppeveld bij Bertem, een plek waarvan ik altijd gehouden heb want mijn vader is er op een boerderij groot geworden, dat was in het interbellum. De generaties volgen elkaar op, de hoppevelden blijven.

Pierre Becart

30

Nederlands leren

Ooit las ik de spreuk: "Waarom Engels leren, straks spreekt iedereen Nederlands".

In Frans-Vlaanderen zijn we bijlange nog zo ver niet. In Volkerinkhove proberen ze er "iets" aan te doen met lessen Nederlands en niet met lessen "Vlaams".

Gestimuleerd door een overheid die zelf haar ontstaan en taal niet meer kent, en geholpen door de Jakobijnen uit Parijs met een ondersteuning sedert 2006 van het Frans ministerie van onderwijs probeert men er het Frans-Vlaamse dialect te ondersteunen. In Steenvoorde richtte men de "Akademie voor Nuuze Vlaamsche Taele" op. Een spijtige ontwikkeling want de Frans-Vlaamse taal ligt aan de grondslag van het Nederlands, enkel Nederlands leren is de juiste keuze!

31

Guy Van Rysseghem

Prunella moduralis in Berten

Prunella moduralis is de Latijnse naam voor de vogel: haagemus of heggenmus; in het Frans zegt men: “accenteur mouchet” of “moineau des haies” en in West-Vlaams dialect, “haagemussche”.

In het dorp Berten in Frans-Vlaanderen staat aan de Nachtegaal weg, (chemin du Rossignol) een bord met de plaatsnaam: **De Haagemussche**.

De heggenmus is een kleine zangvogel die op het vrouwtje van de mus lijkt. Deze vogel is discreter en bevindt zich op grondniveau, waar hij veel van zijn voedsel vindt. In het voorjaar kun je hem op een hoge tak observeren, waar hij een lied laat horen.

Philippe Caeyseele

Regenboog in de lucht van Frans Vlaanderen

Wat is er gewoner dan een regenboog?

Toch is het tamelijk zeldzaam wanneer een tweevoudige de hele lucht opvult.

In ieder geval is het altijd een aangenaam spektakel om te bewonderen, en ik ben er nooit moe van.

Deze aanblik is vluchtig van aard en komt nooit twee keer op dezelfde plek voor.

Hier is de lucht niet blauw, maar diep grijs. Hij verbetert de schoonheid van de regenboog.

Het vergezicht is opvallend: in de verte zien we een helder deel dat weerkaatst in de zon.

Het is op dat soort ogenblikken dat ik niet anders kan dan de tijd nemen om de pracht onzer Vlaamse vlakte te bewonderen.

Philippe Sottiez

36

Ringsloot

Een *ringsloot* is een kanaal rond een polder, soms wordt het ook *ringvaart* genoemd.

Een *trekvaart* is een vaart (of sloot) die in de zeventiende eeuw speciaal voor passagiersvervoer werd aangelegd. Een *ringsloot* vindt men niet alleen in Frans-Vlaanderen maar ook in Nederland en West-Vlaanderen. In Gijvelde (FR-VL) is er zelfs een camping *Ringsloot*.

Het woord *ringsloot* wordt zonder uitzondering gebruikt in het Nederlands, in het Frans, alsook in het West-Vlaams. Nu kom ik tot wat ik vertellen wou.

Hoe is het in Godsnaam mogelijk een mooie naam als deze te herleiden tot *'t ringslot*? Zie foto hiernaast

37

Wat is een *ringslot*?

Een *ringslot* sluit zich als een ring rond het achterwiel van een fiets waardoor de spaken worden geblokkeerd.

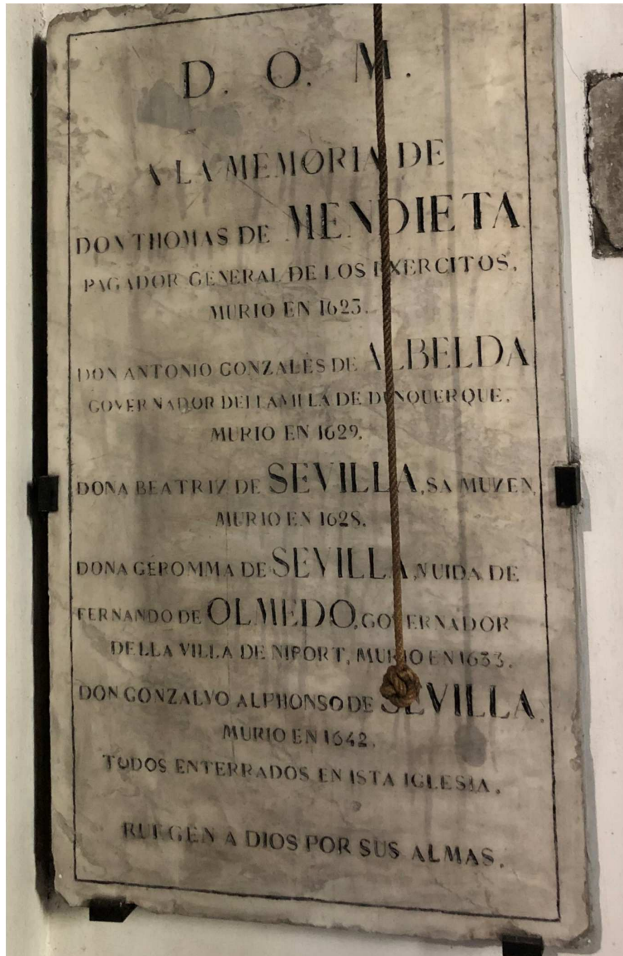
Besluit:

Hierbij een plechtige oproep om de Franse overheid ervan te overtuigen het woord *ringsloot* in ere te herstellen.

Ik richt me ook tot de deelnemende verenigingen, de Andries Stevenkring, de Michiel de Swaenkring en EUVO om samen te reageren hierop.

Karel Appelmans

38

Spaans Vlaanderen?

In de kerk van Duinkerke stopte ik plots voor deze steen.

Een steen als een geschiedenisblad, een foto van een ver en vergeten tijd met rare woorden en titels van heren in kant en kostuum gekleed.

Een steen van exotische aard in dit donkere hoekje van de Sint-Elooiskerk.

De Spanjaarden. Ze kwamen uit Sevilla (Sevilla!) om de grijze zee op te wachten.

Voelden ze zich thuis in de Lage Landen, deze prinsen?

Hun koning was zo ver. Ik hoop dat ze de kou konden verdragen, hé!

Want het was ook een tijd van miserie.

De visser op de kaai en de havenarbeider, die geen Spaans maar Vlaams sprak, moest de Spaanse wet en de Inquisitie gehoorzamen.

Een moeilijke, pijnlijke, verloren tijd is in deze steen opgesloten.

Een stuk geschiedenis dat me daar doet stoppen.

Didier Wagnon

39

Waten in wintertijd

Suizend en pluizend daalt de sneeuw teder op de toren
 Het smalle straatje naar de kerk ligt er wit toegevroren
 De huisjes staan er ingekapseld in lakense witheid
 Wachtend op nieuwe vlokjes van wezenloze schoonheid

O Waten in wintertijd!

Glanzende blauwwitte schollen drijvend op het kanaal
 Knerpend en knisperend in hun eigen ruwe taal
 Verstild en gestold het broze riet langs de boorden
 Geen plons, geen rimpels die het water verstoren

O Waten in wintertijd

Dorpels, drempels en stoepen, ijsig en glad
 Glijdende, schuivende voeten op plein en op pad
 Noordelijk blank en glanzend nu het dorpsgezicht
 Ademend en wasemend wachtend op het zuiderlicht!

O Waten in wintertijd!

Godelieve Melis